

jet együttesek egész sora: már a fölújítás esztendejében ideutazott a moszkvai Sztanyiszlavszkij és Nyemirovics-Dancsenko színház társulata, s attól fogva szinte egymást váltották a nagyhírű szovjet iskola reprezentánsai. A folyamat betetőzéseképpen idén a leningrádi Kirov színház balettje látogatott el hozzánk. Előbb Pesten adtak koncertet, majd Szegeden markoltak mélyebbre gazdag repertoárjukból, a háromrészes koreográfiafűzér mellett a klasszikus balett ősforrásaihoz is elkalauzolták a nézőt, bemutatták a *Giselle*-t, két estén, két szereposztásban. A leningrádiak szívósan őrzik az egyetemes balettművészet meghatározó érvényű, hagyományteremtő alkotásait, lehetőleg a maguk hamvas tisztaságában — miként a *Giselle*-t is még mindig *Coralli*, *Perrot* és *Petipa* kézrajza jegyzi. Amolyan történeti hitelességű kompozíció ez, hiszen Jules Perrot, az 1841-es párizsi ősbemutató szőlőinak koreográfusa, már annak az évtizednek végétől magántáncos majd balettmester Pétervárott, de nyomdokaiban jár Mariusz Petipa is — így aztán a *Giselle* az iskolateremtő francia majd az orosz tradíciók nemes koprodukciójaként él tovább napjainkig a leningrádiak gyakorlatában. S ez a gyakorlat kétségtelenül a világ legjobbjaihoz számító táncosoknak ad módot és lehetőséget képességeik ra-gyogtatására. *Kolpakova*, *Mezenceva*, *Berezsnaj*, *Zaklinszkij*, *Csencsikova* — hogy néhányukat említsem csak — tökéletes technikai tudásuk mellett a kifejezésnek azzal a szeplőtlen, tartózkodó, elegáns, folyton vibráló feszültségű megjelenítésével is rendelkeznek, mi a stílus oly jellegzetes sajátja.

Friss összegezeként azt mondhatnám: a leningrádi balett közreműködése avatta nemzetközi rangúvá az idei szegedi játékok művészi színvonalát.

NIKOLÉNYI ISTVÁN

Sz. Simon István: A Játékok krónikája

Terjesztői mondják: „jól megy a könyv”. A szóban forgó kötet, Sz. Simon Istvánnak a Szegedi Szabadtéri Játékok alapításának ötvenedik, felújításának negyedszázados évfordulója alkalmából írt, s a Szegedi Nyomda jóvoltából kellő időben, még az ünnepi hetek kezdetén piacra került munkája remélhetőleg nem jut hát az ünnepi kiadványok, a lokális érdekekből megjelentetett dolgozatok sorsára. Nem hever a raktárak mélyén bontatlan csomagokban, nem fenyegeti a tiszteletpéldányként osztogatott kötetek örök veszélye, hogy tudniillik olvasatlan marad. Vásárlói minden valószínűség szerint olvasói is lesznek *A Játékok krónikájának*. Talán nem a betűket A-tól Z-ig falók fajtájából, lehet, hogy a szemezgetők, a fejezetek olvasási sorrendjét felcserélők típusából. Esetleg lesz, aki a képek felől közelít a szöveghez, s aki a függetlenségben közzétett kronologikus műsorrend és a szereplőlista felől. A műfaji egységet alighanem szándékosan mellőző könyv szinte kínálja is magát e többféle megközelítésre, lehetőséget adva a tallózó, a folyamatos, a vissza-visszalapozó, a csupán színháztörténeti adatokra figyelő, s legfőképp: a szabadtéri színjátszás körül keveredett vitákban állásfoglalásra kész olvasónak arra, hogy a maga szája ize szerint forgassa a krónika lapjait.

S mivel szenvedély izzítja át Sz. Simon István krónikáisi mondandóját, közömbös iránta aligha maradhat bárki. Úgy vagyunk ezzel is, mint a város ügyének számító Játékokkal: lehet híve az ember, lehet ellenzője, bizhat jövőjében, legyinthet múltjára — létét immár nem kérdőjelezheti meg. A Játékok krónikájának épp ebből a gondolatkörből valók a legsikerültebb fejezetei. Azok, melyek a szerző személyes véleményétől átfűtöttek, amelyek az esszéstílus sodrásában a szegedi szabadtéri mellett voksoltatják az olvasót. (A Tiszának ezen a táján, ahol a könyv, és jelen ismertetése is született, aligha kell különösebben bizonygatni ennek az elkötelezettségnek természetes voltát.)

A fél évszázados múltra visszatekintő, sajátos színházi intézménynek ebben az idei ünnepi évadjában az ünneprontás szándéka (és ténye) nélkül persze számos szentségtörő kérdést is közread Sz. Simon István — meggyőző erővel foglalva el a maga hadállásait, felvonultatva a Játékok múltját s jelenét jól ismerő publicista lehetséges véderőit. De mert a tisztesség úgy kívánja, hogy hallgattassék meg a másik fél is, a maga igazát mindig szembesíti a másokéval, véleményeket, nézeteket ütköztet. A kelleténél talán kevesebb idézettel tüzdeli meg, ám annál több érvel, ellenérvel járja körbe egy-egy kérdéskörét, melyek csaknem mindegyike megválaszolandó lenne az ország (a világ) bármelyik, a szabadtéri színjátszás mellett elkötelezett városában. Úgy véljük, a kitekintés révén szabadul ki e krónika a pusztán helyi érdeklődés szakadékaiból, s ennek következménye az is, hogy A Játékok krónikája egyúttal a szegedi fesztivál krónikája is.

A kettős évfordulóra készült könyv visszatekintő, múltidéző fejezeteit — természetesen — nem hathatja át a kortársi indulat. Természetesnek vesszük ezt, mégis megfogalmazódik bennünk az érzés, hogy tudniillik a pusztá ténymegállapítások, az események egymásutánjának leírása mellett szívesen olvasnánk a korabeli visszhangból, kritikákból többet, a szemtanúi emlékezésekből néhányat. Talán nyert volna ezzel a krónikás is — mindjárt nem billenne el a mérleg serpenyője a jelenkori játékok javára oly aránytalanul. (Nem terjedelmi eltolódásra gondolunk, természetesen.) A történeti áttekintés — mint említettük — kissé talán személytelen, s lustábban hömpölygő folyamáért kárpótlás a kortársi szenvedélyességgel felgyorsított, vitairatféle fejezetek sodra. (A műfaji egység hiányát említve a bevezetőben, erre utaltunk: a stílusban is elszakadó múlt és jelenidejű passzusokra.) A kárpótlás azonban nem pótol mindent. Szívesen olvastunk volna többet a Játékok életéről elválaszthatatlan, mert tekintélyét és elismertségét befolyásoló tényezőkről, a technikaiakról, a pénzügyiekről (hogy például kezdnek megfizethetetlenek lenni a gázsik), a megfáradás jeleiről...

S hadd szóljunk végül legsúlyosabb hiányérzetünkről is: a kötethez válogatott képanyaggal kapcsolatosról. Abban még csak felismernénk a tudatosságot, hogy csupán a Játékok három szülőatyjának, Hont Ferencnek, Tari Jánosnak és Vaszy Viktornak van arca a krónikában. Ám hogy az egyébként fellelhető és hozzáférhető harmincas évekbeli archívanyagból mindössze három fevételnek jutott elszórtan — a szövegtől jobbra idegenül — hely, azt menteni sem tudjuk mással, minthogy a játékok felújítása után készült felvételek sem támogatják még jobban a szöveget... (A képszerkesztő tévedésének kell tartanunk azt is, hogy szinte kizárólag nagy totálokat, díszletfotókat válogatott össze, — nem időrendbe, s nem az illusztrálandó szöveg menete szerint.) Egyébként pedig: a szabadtérivel összeforrott, ott kitűnt színészek, rendezők képei vagy meghittebb jelenetfotók hívebben emlékeztettek volna az oly sokat emlegetett forró sikerekre... Talán a felújítás következő, nevezetesebb évfordulójára sikerül összeválogatni egy albumra valót e képekből is. Teljesebb lett volna velük már Sz. Simon István köteté is. (*A Szegedi Szabadtéri Játékok Igazgatóságának kiadása.*)

PÁLFY KATALIN